

Милча Мадих

БИБЛИОГРАФИЈА ИСТОРИОГРАФСКИХ ИЗДАЊА О ВАЉЕВСКОМ КРАЈУ, ОБЈАВЉЕНИХ ТОКОМ 2005

Мирко С. Бојанић: Преци поново говоре – Кроз судска документа и црквене књиге, књига прва, Фондација Ваљевске гимназије, Ваљево 2005. стр. 505.

Књига настала на основу архивских документа о људима, приликмама и животним судбинама из прве половине деветнаестог века у ваљевској Подгорини. Поред Капетанства Анта Јовановића и његове животне драме, аутор овог занимљивог штива пратећи кроз сачувана судска документа и црквене матичне књиге, оживотворио многе ликове из тога времена, њихове зајевнице, спорове и животне судбине. На крају су наведени најзначајнији догађаји из судског спорења и списак имена која се у тексту помињу, све из времена капетанства Анта Јовановића.

Мирко С. Бојанић: Преци поново говоре, књига друга – Кроз судска документа и црквене књиге до 1840. Кнежина колубарска у Нахији ваљевској, Међуопштински историјски архив Ваљево, 2005. стр. 394.

Кроз судске спорове који су вођени између житеља у кнежини колубарској од двадесетих до четрдесетих година 19. века, испричана је занимљива и слојевита приповест о животу људи на овим просторима, са свим згодама и незгодама које су га пратиле. Спискови житеља из црквених матичних књига приложени на крају књиге са регистром поменутих места, овој књизи прибавља још један значајан квалитет.

Аријус ван Тинховен: Страхоте рата у Србији – дневник ратног хирурга, Утопија, Београд, 2005. стр. 102.

Холандски лекар у хуманитарној мисији коју је остваривао у најтежим данима првог светског рата у Србији и у Ваљеву, масовног ратног страдања, нарочито од пегавог тифуса. После интервјуа у Новим ротерданским новинама, Тинховен је у августу 1915. у Хагу објавио свој доживљај и виђење ратних страхога, страдања и патњи недужног српског народа. Књига је преведена и објављена на српском језику уз подршку Скупштине општине Ваљево.

Колубара – велики народни календар за просту 2005, 15 књига, уредници Зоран Јоксимовић и Здравко Ранковић, ИП Колубара, Ваљево 2005. стр. 250.

У петнаестој књизи календара, поред Календаријума објављени су следећи прилози из прошлости и садашњице ваљевског краја: Градитељство у 19. веку (Здравко Ранковић), Тодор Тодоровић, неимар (Здравко Ранковић), Градитељство 1905 – старе вести, Грађевине којих више нема – фотографије. Хроника 2004 – листање календара (Љиљана Кецојевић). Инжењер Александар Митровић – Ваљевац личност 2003. *Arg vivendi* (Душан Арсенић). Лепша страна привреде (Слободан Раковић). Најбоље и најгоре у архитектури Ваљева. Књиге Издавачког предузећа „Колубара“. Карађорђе завађеним кнезовима (Слободан Ракић).

Нови председни општина. Рођени, венчани, умрли 1905. године (Борислав Вујић). Покојници 1905 – некролози и читуље. Привређивање 1905 – старе вести. Штедише и дужници Колубарске банке у Мионици (Зоран Трипковић). Први мионички дућан и механа (Велибор Берко Савић). Мионица и Мионичани 1905 – старе вести. Са Браниславом Петронијевићем (Десимир Благојевић). О Божи Кнежевићу – некролози. У Крстивојевићима из Забрице (Жоже Јуранчић). Село Вукона (Милан Маринковић). Црква у Вукони (Александар Лека Јеремић). Основна школа у Сушици (Милисав Васиљевић). У Подгорини 1905 – старе вести. Ромске народне песме и игре (Томислав Бајић). Политика и политичари 1905 – старе вести. Различитости 1905 – старе вести. Руски трагови о ваљевским првацима у доба Првог српског устанка 1804–1813 (др Милорад П. Радусиновић). Прота Матија код Саве Текелије (Милован Данојлић). Вук Караџић у Хаџи Рувиму (Ђорђе Перић). „Боговој“ Симе Милутиновића Сарајлије (Добрило Араниновић). О Качерским именима, још једном (Александар Лома). Загонетке у записима Љубомира Ковачевића (Станиша Војиновић). „Абрашевић“ 1905–2005.

Гласник Међуопштинског историјског архива Ваљево, број 38/2004.

Годишњак часопис историографског карактера, овај број је тематски посвећен Двестотој годишњици Првог српског устанка и државности Србије, са радовима: Прота Матија Ненадовић и Карађорђе (Владимир Стојанчевић), Безбедносно – обавештајна активност у Карађорђевој Србији (Милан Миошевић), Књига стихова „Бирчанин Илија, оборкнез испод Међедника“ Јоксима Новића Оточанина (Станиша Војиновић), Дабићи из Јаутине (Милорад Радојчић). Чланци: Бранговић – Прелиминарна археолошка истраживања раносредњовековног утврђења 6–10 век (Душан Мркобрат, Радивоје Арсић), Појаве отмица и одбегавања у Србији 19. века (Милан Милошевић). Прилози: Тешкоће школе у Бањанима

(Момчило Исић), Културно – историјски споменици Бранковине – заштита и презентација (Драгана Лазаревић – Илић), Предлог концепције музејске поставке „Куће Ненадовића“ у комплексу Знаменито место Бранковина (Гордана Марковић). Грађа: Главни списак утвари свију цркви у Окружју ваљевском за 1860. (Велибор Берко Савић). Из рада Архива: Преглед фондова и збирки Међуопштинског историјског архива у Ваљевоу (Снежана Радић). Критике и прикази: Велибор Берко Савић: Ненадовићи, Здравко Ранковић: Ваљевске гимназије 1869–2004. Милорад Радојчић: Ђуро Козарац – први ваљевски професор. (Милча Мадих), Библиографија историографских издања о ваљевском крају (Милча Мадих)

Милорад Белић: Комитски војвода Војислав Танкосић, Међуопштински историјски архив Ваљево, 2005. стр. 126.

Књига која осветљава контроверзну личност комитског војводе Војислава Танкосића, његово учешће и улогу у преломним и драматичним збивањима у Србији у првим годинама 20. века. Посебну пажњу аутор је посветио његовом учешћу у комитском покрету за ослобођење Старе Србије и Македоније и у балканским и Првом светском рату али и његовој не малој улози у Мајском преврату и делатности „Црне руке“

Витомир Вулетих: Сусрети са собом, Завичајно коло Уб, 2005. стр. 387.

Аутобиографско казивање изложено кроз један литерарно питање текст, говори о узбудљивом, тегобном али саржајном и духовно богатом животу, једног успешног интелектуалца, пониклог у тамнавском селу прве половине 20. века. Његово казивање верно одсликава друштвене прилике, људе, њихове карактерне особине, сукоб интелектуалца са идеологијом и политиком и судбине које друштвене околности намећу појединцу у том тегобном раздобљу друге половине 20. века кроз које пролази југословенска држава и српско друштво.

Милан Д. Јанковић: Епископ др Сава – на путевима Шумадије, "Каленић" Издавачка установа Српске православне епархије шумадијске, Крагујевац, 2004. стр. 416.

Изузетно богат духовни живот црквеног великодостојника Епископа шумадијског Саве, представљен је у овој књизи у вишедимензионалном светлу. Целокупна и разноврсна његова делатност, како световна тако и духовна, оставила је неизбрисив траг у његовом светом делу, које ће служити као светионик млађим нараштајима, посебно онима који изаберу свештенички позив.

Снежана Радић: Трговински суд у Ваљеву 1975 – 2005. Трговински суд у Ваљево и Међуопштински историјски архив Ваљево, Ваљево 2005. стр. 55.

Публикација монографског карактера, издата поводом тридесет година од оснивања ове правосудне институције у Ваљево. Поред сажетог увода у које је изложен историјат ове врсте судова у Србији и оснивање садашњег Трговинског раније Привредног суда, аутор је документовано и систематично изложио тазвој ове правосудне институције, анализирајући њену делатност кроз број и врсту предмета, што читаоцу омогућава да сагледа сву сложеност посла али и његов значај за привредни и опште друштвени развој пдручја коју покрива.

Ваљевски алманх, свеска 5, Удружење ваљевца у Београду, 2004. стр. 448.

Овај број Алманаха излази из штампе у години када Удружење обележава осамдесет година од оснивања и десет година од обнављања свога рада у Београду. Публикација је опремљена са више десетина пригодних прилога из прошлости али и савремених тема, летописом Удружења, библиографијом историографских издања о Ваљевском крају објављених последњих десет година, илустрована фотоматеријалом, списковима чланова Удружења, сарадника и преми-

нулих чланова у протеклом периоду од објављивања претходног броја.

Од значајних историографских прилога објављеби су радови: Слободана Ж. Марковића: „Догађаји и појаве у ваљевском крају до Устанка“, Велибора Берка Савића: „Ко је посекао кнезове“, Слободана Грбовића: „Ваљевски кнезови“, Велибора Берка Савића: „Прва устаничка музика“, Драгослава Михаиловића: „Прва демократска беседа у устаничкој Србији“, Здравка Ранковића: „Ваљевски крај 1815–1834. (Хронологија)“, Љубо Гавриловић: „Скопски Јачки Батаљон 1914. Батаљон 1300 каплара“, Мирко Докић: „Градња пруге Ваљево – Лозница“, Стеван Апостоловић: „Колубара није више река“, Томислав Ђурић: „Воденице и ваљарице на Таорској и Радановачкој реци“, Љубица Марковић: „На дан проналазача у Идвору“, Даница Бранковић Плованић: „Више од доброг бизниса“, Милош Јевтић: „Са Радивојем Грбићем“, Драгиша Трифуновић: „Фондација Војвода Живојин Мишић“, Милорад Радојчић: „Заједно смо јачи“, Јован Томић: "Ваљево: Како незапосленима помоћи?" Сава Сарић: „Општина УБ 2005. године“, Мирослав Мики Максимовић: „Најбоље за општину Љиг“, Владан Чоловић: „Општина Лајковац“, Милан Матић: „Садашњост и будућност Мионице“, Милан Симић: „Осечина укратко“, Драгослав Михајловић: „Значајно признање Драги Илић – Јонаш“, Михаило Ђерић: „Професор Десанка Баскијевић“, Јован Стојић: „Милутинове молитве дрвету“, Слободан Стојићевић: „Беба и деца“, Милорад Радојчић: „Ђуричићи из Ваљева“, Жарко Јовановић: „Радничка уметничка група Абрашевић у Ваљево“, Дејан В. Поповић: „Музика и Ваљевци (1918 – 1944)“, Милош Јевтић: „Моја Каменица“, Слободан Раковић: „Дивчибарска подсећања“, Драгослав Циле Ж. Марјановић: „Соколско друштво Љиг“, Криста Вујић: „Државна (про) гимназија у Бранковини“, Божин Јаневски: „О Тари и Таору“, Срећко Јовановић: „Као на ушћу реке“, Бранко Пиргић: „Со завичаја“, Стеван Апостоловић: „Филателистичка из-

ложба у Ваљево“, Борислав Вујић: „Покрижак“, Јован Стојић: „Споменици кућним љубимцима“, Милча Мадих: „Плодна издавачка делатност“, Јован Стојић: „Глас цркве“ из Ваљева значајан српски издавач, Милорад Радојчић: „Летопис Удружења Ваљеваца“, Преминули чланови и сарадници Удружења Ваљеваца у Београду, Списак чланова Удружења Ваљеваца у Београду и белешка о ауторима и сарадницима.

Водич кроз архивску грађу Србије – Водич Међуопштинског историјског архива Ваљево, књига 13, Међуопштински историјски архив Ваљево, 2004. стр. 580.

Научно-информативна публикација у којој су представљени фондови и збирке, које се налазе у депоима овог Архива. Историјска белешка о творцу и опис сумарног садржаја сваког архивског фонда и збирке докумената омогућава корисницима да једноставно и брзо дођу до жељене информације. Поред кратког историјата установе у уводном делу дат је списак издатих публикација, одржаних научних скупова и изложбених поставки у организацији Архива. На крају публикације је приложен блок факсимила значајнијих докумената и фотографија и дати су регистри имена и географских назива. Кратак резиме историјата Архива и садржаја грађе као и попис фондова и збирки дат је у преводу на енглески језик.

Село Санковић – годишњак, седма књига, 2005, Издавачко предузеће Колубара, Ваљево, 2005. стр. 60 + 23.

У седмој свесци годишњака посвећеној прошлости и садашњости села, догађајима, људима, фамилијама и њиховим судбинама. У овој свесци објављени су прилози: „Летопис – лето 2004 – 2005.“, „Слово о Санковићу – реч на промоцији шесте свеске Годишњака “Село Санковић” на Мишићевим данима у Мионици, 16 јула 2004.“ „Санковачке фамилије (5): Недељковићи, Никићи, Николићи, Обрадовићи, Петровићи – Пекићи.“, „Ограничити женска права – говор Љубе

Пауновића народног посланика 1905. године“, „Политичке странке 1905.“ „Домаћа стока 1905.“ „Продаја“, „У роману Радована Белог Марковића“, „Баџи Пољопривредне школе до 1972. године“, „О школи и учитељима“, „Златна свадба Зимоњића“, „Просидба Радмиле Стојанове“, „Санковић и у Суботици“, „Различитости“, „Претплатници“ Додатака овој свесци је прилог Живка Лаловића: „Живот и борба – успомене“

Душан Михајловић, Повленске магле и видици, први том, записи и казивања о животу и политици до 5 октобра 2000. „НЕА“ д.о.о. Београд, 2005. стр. 568.

Мемоарско штиво из пера личности која је у пуном политичком ангажману и у жижи друштвених збивања, како на локалној тако и на српској политичкој позорници, представља прворазредно сведочанство о драматичним променама у југословенском и српском друштву у којима је аутор непосредни судионик више од три деценије. У првој књизи аутор износи своје записе и сећања на период живота и активности од детињства до зрелих година и политичког ангажмана у раздобљу до 5. октобра 2000. и драматичних промена у политичком животу Србије.

Душан Михајловић, Повленске магле и видици, други том, записи и казивања о животу и политици после 5 октобра 2000. „НЕА“ д.о.о. – Београд, 2005. стр. 688.

У другом тому аутор презентује читаоцу свој лични доживљај драматичних збивања на српској политичкој сцени током петооктобарских дешавања, конституисања нове власти, сопственог учешћа у вршењу власти, унутрашњих превирања у њеном хетерогеном саставу и силаска са политичке сцене и виђења учинка ДОС-овске и пост Досовске власти са дистанце.

Томислав Р. Ђурић, Бранка Јовић: Лексикон Писаца Ваљевског краја, издавач КУД „Бердан“, Ваљево, 2004, стр. 478.

У Лексикону су изложени основни биографски подаци о књижевним ствараоцима из Ваљевског краја у периоду од зачетка књижевности у Ваљевском крају до почетка 21. века, који су објавили бар једно дело из белетристике. Одренице о објављеним делима садрже све релевантне податке, према савременим методолошким стандардима и захтевима за израду библиографија. Првим издањем Лексикона обухваћено је 271 писца у основном делу текста и за 148 писаца у Додатку.

Радивоје Раша Деспотовић: Сећања и присећања од добоша до интернета, ИТП Змај Нови Сад, 2005. стр. 290.

Књига мемоарског карактера у којој аутор, универзитетски професор, пореклом из ваљевског краја, излаже занимљиво штиво о свом животу али и о срединама у којима је живео и стварао, догађајима и људима са којима се сретао и са којима је сарађивао. Посебну пажњу посветио је својој фамилији, чији родослов са кратким биографијама употпуњује садржај ове занимљиве и корисне књиге.

Радоје П. Стојановић: Ваљевски крај у времену и простору (аналитичко – компаративни приказ), Културно – просветна заједница Србије, Београд 2005, стр. 570.

Комплексна монографија о Ваљевском крају као географској, животној и друштвеној средини, сачињена значајним коришћењем свих расположивих извора и литературе. Обиље релевантних података је изложено на јасан и систематичан начин, који представља вишедимензионално и слојевито штиво са много статистичких података, табела и других прилога. Ваљевски крај је у овој монографији приказан од праисторије до савременог доба.

Милан Трипковић историчар – библиографија, приредили Мирослав Перишић и Љубодраг Димић, едиција „Професор

ри Ваљевске гимназије“, Ваљевска гимназија, Ваљево, 2005. стр. 80.

Изузетно плодно и разноврсно дело ваљевског историчара, педагога, истраживача и писца више значајних књига, чланака и прилога у часописима и зборницима, приказа, рецензија и аутора више уређивачких и редакторских радова, представљено је на прикладан начин. Уз рукописну заоставштину коју није стигао да до краја заврши и објави, приређивачи ове публикације су у предговору представили стваралачку моћ и дело које је Милан Трипковић оставио иза себе, као подстицај свим будућим истраживачима националне а посебно заједничке прошлости, чијем истраживању је дао немерљив допринос.

Петничке свеске, број 52/ 2002, „Мали човек и велика историја“ Зборник – радови полазника програма историје у редакцији Горана Милорадовића, Истраживачка станица Петница, Ваљево, 2002. стр. 153.

1. Писани трагови усмене историје – уводни текст Горана Милорадовића. Локални хероји: Доктор Сима Ровински – (Оливера Марковић), Марко Бабић, ваљевски хотелијер (Мирјана Филиповић) Мали човек и велика историја: Дом за децу револуционара (Владана Станковић), Кроз четничке и италијанске затворе и логоре (Марија Мојић), Почетак офанзиве на Козару (Драгана Вулин) Од градишке до Аушвица (Александар Антић), Девојчица у окупираном Нишу (Јелена Роскић), Стари логор голооточки (Биљана Андоновска), Демографске промене и аграрна реформа у Апатину 1945–46. године (Бојан Дражић), Породична историја: Трагедија једне југословенске породице (Дарио Пикублић), Индекс.

Петничке свеске број 55/2004. Зборник радова полазника програма историје – „Усмена прошлост“ Истраживачка ста-

ница Петница, Ваљево 2004. стр. 171. редакција Горана Милорадовића.

Садржај: 1 Незванична верзија прошлости – уводни текст Горана Миорадовића. Мали човек велика историја: Дом сирочади Југословенског Црвеног крста у Ужицу од 1933 до 1941. године (Јелена Петаковић), *Marienbund in Christusjugend* у Апатину од 1935. до 1944. године (Сандра Недимовић), Кроз Титове логоре за информбировце 195–1956. године (Марија Мојић), Забава и слободно време: Забава београдске омладине пред Други светски рат (Маша Павловић), Забава и културни живот Крушевца педесетих година 20. века (Јована Павловић), Забава и информисање у Крушевцу шесдесетих година 20. века (Стефан Деспотовић), Породична историја: Од Полети до Полети (историја породице) (Дуња Полети), Породица Божанић у Сарајеву, почетком рата 1992. године (Невена Перовић), Индекс.

Славко А. Ранковић, Североисточна Тамнава – Шарбане, Радљево, Каленић,

Бргуле, Лисо Поље, Културно – просветна заједница Србије, Београд. 2005, стр. 439.

Монографија из едиције хронике села у издању КПЗ Србије, Славка Ранковића професора техничких наука из Београда, који је рођен у Шарбанима. Из пијетета према завичају прихватио се сложеног посла израде ове публикације. Поред описа географског положаја овог подручја, аутор је представио друштвени живот и прилике ових села у прошлости, захватајући све значајне области: миграције, привредни развој, развој школства, страдање у Првом и Другом светском рату са списковима погинулих, Пљоштаница – варошица Североисточне Тамнаве, грађа за родослов Шарбанаца, подаци о досељавању и знаменитим људима из села овог краја Тамнаве. Књига је илустрована фотографијама у боји и уз наведену коришћену литературу, белешку о аутору и предговора и рецензије чини једну импозантну целину са обиљем драгоцених података.